

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

Veu de la Plana

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESES REGIONALS

N.º SOLT
5
CÉNTIMS

SOSCRIPCIÓ

Castelló, al mes 0'25 ptas.
 Fora, trimestre 1 » »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

COLÓN, 17, 2.

Tota la correspondencia a la Administració

SE PUBLICA TOTS ELS DISAPTES

No se tornen els originals en cara que no
se publiquen

DEL MOMENT

Per ausència y perque me absorviens altres treballs fa temps que no me he comunicat en els lectors de VEU DE LA PLANA. Hui recomençaré la charla. Tractaré d' aquesta cuestió que respondent ab tota fidelitat al titol d' aquest article, porte de cap y completament desorientat al Govern, al Parlament y al Poble.

Me referixch com haurá adivinat el lector al debatit problema Català, y no es que tingue d' enredros el tal asunt cosa alguna no, ans al contrari, del coneiximent y solució del problema estan suficientment asesorats els directors de la política espanyola, pero homens de poca acció y menys ideals, preferixen ans que activar y evolucionar les cuestiones polítiques d' eixar estos a merces de rencors y antagonismes y he ací que un problema sustancial y eminentment patriòtic que mes que català es espanyol, se convertix gracies al estat de cosescreat per lo centralisme e incapacitat dels governs qu' havem tingut, en una lluita fràctica en que tornen a renaixer les pugnes entre ls interessos tradicionals de les distintes regions, posant de manifest la grand torpea comesa en l' organiació del poder central y requerint ab urgencia en be de tots una reforma enèrgica si es que se desitje una pau y armonia entre les distintes regions espanyoles.

No podem mirar nosaltres esta cuestió sinse sentirmos arrastrats per aquesta innovadora anyoranza que se plantetja en Catalunya, lamentant ab tota l' ànima, que hiaguen extraviats que de principis com lo centralisme que hi ha en lo camp especulatiu han sigut tan discutits com fracaçats en lo terreno pràctic,

vullguen oblidar en sa ceguera al reconeiximent d' aquest, baix lo imperi de la força com si se tractare d' algo fundamental y necessari pera la vida del Estat.

Per altra part, lo plantetjament de la nacionalitat catalana y com consecuencia llògica el reconeiximent oficial de sa llengua y autonomia política, ha fet qu' alguns timorats veren en aquest, un moviment cavernós y antipatriòtic, sens tindre en conter que les raons y circunstancies que se degueren avans pera la injusta abolició d' aquells drets no feu altre que la despòtica voluntat real acrecentá cada dia mes donades les teories y principes que dominaven en aquell entonces y que poch a poch se concentraren en les regies mans, totes les funcions que per drét y naturalea li corresponen al cos social. Pero hui que hi ha no podrie dir Lluis XIV «El Estat soch yo» puix les corrents il·liberals modernes han arrancat la soberania de les grades del trono pera depositarla si no per los mateixos procediments, sí en identichs fruits y resultats en un estat centralizator, desgraciadament, per no cuidarse de remoure les injustes atribucions vinculades en aquell y que servien de norma pera traçar les que té l' Estat actual, han produït com a consecuencia, donada la torpe acoplació realizada, un estat tan despòtic y detentador dels drets regionals, com podrie ser el propi reinat de Felip V.

Si avans els monarques emplearen la força pera humillar y oprimir les regions impossibilitant son just y natural desenrollament econòmic y polític, el Estat actual si té que respondre a esta savia il·liberal y de-

mocràtica que alimente les corrents modernes, sols podrá mantindre aquelles lligasses invocant la missió tutelar pero quand les regions com Catalunya se manifesten capacitaes pera desenrollarse econòmica y políticament no pot, ni deu haver lloch a esta ingerència abussiva y tan sols resoldrem el asunt en justicia formant un Estat en lo que capie, parat a Suïça, Estats Units y Austria Hungria etc., puix apart de donarse en éstes, casi els mateixos elements y circumstancies que se revelen en lo nostre, tindrem la forma que respon millor, als principis que precedixen la organiació dels estats moderns, y al caracter y antecedents de la diversitat nacional espanyola.

No hi ha que recelar massa en el principi de nacionalitat a la constitució de un Estat, puix may éstos han tingut per basse generalment la unitat nacional, si no la voluntat comú adquirida per un mateix fi, uns propis interesos y sobre tot un desig vehement de constituir esta unitat política; així es que al Estat l' incumbix fomentar esta comunitat d' interessos procurant no rompre la unitat espiritual, entre els seus subdits, puix de lo contrari podrá fer per la força, vasalls, pero dificilment formarà espanyols, y sols concedint l' autonomia a les regions complirà y obtindrà l' Estat, esta unitat farta y volguda que tots desitjem.

VINATEA.

IRLANDA

Havent llegit l' article escrit per «Argos» en el número 11 de VEU DE LA PLANA, no puch menys qu' oferir el següent comentari a lo que diu

eixe senyor. O, millor dit, vullch presentar als lectors del periódich l' historia verdadera de lo que ha passat dins d' Anglaterra e Irlanda estos últims 50 anys, para qu' ells mateixos puguen juçgar si te raó o no te raó lo que diu l' esmentat escriptor.

Fins l' any 86 del sigle passat els dos partits polítichs anglessos, o sigan el Lliberal y el Conservador, tenian una sola política irlandesa-la de la repressió de tots els sentiments nacionalistes d' eixe país. Y en consecuència, vist que lluitaven contra un poder tan unit y formidable, els irlandeses no sabien mes remey qu' oposar la força a la força; y, quand han segut inútils tots els seus esforços per guanyar l' independencia per mig del arbitri de les armes, han seguit un sistema verdaderament espantós de crimens polítichs y agraris, per debilitar aixina, si fora possible, la potestat del opresor. Pero en el dit any 86, Gladstone, el noble quefe del gran partit lliberal anglés, després d' estudiar eixe asunt filantròpicament y ab la magnánima característica del seu genit, va proposar al partit que acavaren per sempre la cruel política de la repressió y de la coerció y que concediren a Irlanda una especie d' autonomia (o siga l' «Home Rule») que, encara que no fóra l' independencia que volien algúns dels extremistes, a lo manco fora una reforma prou radical per satisfer els desitjos llegítims de la gran masa del poble agraviat. Pareix mentira l' efecte d' este canvi de política introduida per Gladstone y acceptada ya per la majoria del seu partit. En lloc dels nubols espessos de la desesperança va començar a brillar l' estrèl-la de la dolça esperança en el cor irlandés. Y de repent, com si fora per un miracle, van cesar tots els crimens polítichs y agraris qu' havien per molts anys desolat la pobra illa: de sort que dend' entonces fins ara, el número anual de tots estos crimens may s' ha vist arrivar a 5 (si no m' enganye) en tota Irlanda aon avans hi havia varios millers cada any de homicidis, asesinats, incendis, mutilació de cavalls y altres animals de ganao y per terme mig algunes 5.000 cartes amenaçadores.

Pero era una cosa proposar eixa reforma y una altra ferla efectiva. El sabi y heróich Gladstone va morir sense tindre l' alegria de vore sa idea realizada. Lo que sí va vore, era una verdadera unió de cors entre les democràcies anglesses e irlandeses, quines, gracies a la seu brillant direcció, ya cada dia s' aproximaven espiritualment y anaven comprendent qu' els seus interessos eren identichs. Va morir adorat per eixes democràcies, ya fetes germanes reconciliades, la angessa lliurada de la política brutal de l' opressió y de la persecució, la irlandesa renovada per el nou evangeli d' esperança y paciència, curada de son sistema bárbaro de crimens vengadors. Després de lo mort de Gladstone el partit lliberal anglés no vacilà ni un moment puix baix la direcció successiva dels seus valents quefes Harcourt, Campbell-Bannerman y Asquith, sigué lluitant infatigablement per vencer a les legions de la tiranía, compostes ara del partit conservador antich, dels lliberals dissidents (perque un tal Chamberlain ab una part considerable del partit lliberal havia negat conformarse en el nou programa de Gladstone y havia passat als conservadors) y dels elements britanichs que habiten en el Nort d' Irlanda y que s' oposaven mes fanàticament que tots a l' idea de «Home Rule».

Y jquant costá la lluita! ¡28 anys de velar y de trevallar contra 'ls enemichs de l' emancipació! ¡28 anys de guerra política, en primer lloc per obtindre una majoria en la Càmara baixa (dels Comuns) y en acavant per vencer l' oposició cruel de la Càmara alta (dels Lords). Allí el partit dels déspotes tenia sempre una majoria d' algúns 450, contra 50 lliberals: y com tots eixos Senadors son vitalicis y quand moria un pare sucedia son fill sens elecció popular, els enemichs del progrés han pogut rechaçar totes les reformes propostes per la Càmara baixa, quand ha manat allí una majoria reformista formada de lliberals, anglessos y nacionalistes irlandeses. Va costar a estos aliats 19 anys obtenir una majoria prou forta en la Càmara dels Comuns, per deixar ells formar un Govern Lliberal efectiu y

9 anys mes en sobjuçgar l' oposició de la Càmara dels Lords, cosa que tan sols conseguiren tras d' un esforç titánich, llevant als Lords son dret de rechaçar lleys aprobaes pels representants del poble, y aixina tampoch eixos Senadors o sigan els Pars, no s' hagueren rendit si Mr. Asquith en el nom del rey no haguerà amenaçat nomenar 500 nous pars per donar una majoria efectiva als lliberals en la Càmara alta també.

Llavorss sí, se rendiren tement encara mes la pèrdua del seu prestigi social que no les odiades reformes qu' el Govern lliberal exigia. Aixina es que d' eixa manera, després de 28 anys de lluita tremenda e incessant, entr' altres lleys aprobaes, esta del «Home Rule» va declarar-se un fet també. Y fora impossible dir quins s' alegravau mes d' este triuf, els lliberals o els irlandeses. Eren una cosa ya.

Y ara els lectors d' este article poden juçgar si es veritat o no lo que diu «Argos» en son primer paragraf, que lo Govern anglés era obligat a concedir l' autonomia a Irlanda.

Pero també diu que va aplaçar seguidament l' aprobació de la lley. Assó tampoch es veritat. Era lley aprobada ya pel Rey y tot. Lo que va fer era aplaçar l' aplicació de la lley; y feya aixó ab el ple consentiment dels seus nobles aliats, els Nacionalistes irlandeses. Y vorem perque. Cuand els conservadors de la província Ulster en el norte d' Irlanda van vore que l' «Home Rule» era inevitable, van amenaçar apelar a les armes avans de consentir en l' aplicació de la nova lley a la seu regió; y efectivament van formar un exercit voluntari de alguns 100.000 homens, a quins un número grandissim dels conservadors anglessos van prometer que passarien armats a Irlanda per ajudarlos si haguera motiu. Aixina resultà qu' el Govern ab la lley d' autonomia aprovada, veia el país amenaçat d' una guerra civil, la quina naturalment devia tratar d' evitar. Pero com precisament llavors s' ha promogut la guerra internacional europea, el Govern ab plé acord dels nacionalistes, va aplaçar fins el fi del conflicte, la vigència de

la nova lley; y assó per previndre una confusió interna que haguera segut desastrosa.

Y ara en l'última hora ha sucedit la rebelió de Dublin. En ella no ha pres part ningú dels reconeguts quèfes nacionalistes: al contrari, Mr. Redmond, parlant en el nom d'este partit, de quin ha segut cap molts anys, ha denunciat la revolta com l'obra de locos, de personnes sens caràcter y de traidors contra 'ls verdaders interessos d'Irlanda. Y es veritat; ha segut l'obra d'una societat secreta y de un tal Sir Roger Casement; pero may han tingut estos la simpatia de mes de una fracció insignificant dels habitants d'Irlanda. Per exemple, quand Casement va anar a Alemanya para buscar reclutes d'entre 'ls mils de prisioners irlandesos allí, encara que li ajudaban els oficials alemanys, sols 57 consentiren acompañarle. Además, es digne de notar que Mr. Redmond ha rebut telegramas dels Presidents de societats irlandeses de Australia, Nueva Zelandia, Africa del Sur y atres llocs, deplorant la revolta com una locura y aprobat la seu condonació d'ella. No hauria segut aixina fa 40 anys; si llavors Anglaterra haguera tengut guerra ab una potència europea, tots els irlandesos del mon s'han hagueren alçat contra ella: pero ara no; ara no pot ser, perque, gracies a l'obra reconciliadora de Gladstone, hi ha amistat y confiança entr'els dos països, es dir, parlant generalment, y esta unió de cors va fentse mes fòrta cada dia. Es veritat que hi ha molts enemichs entre 'ls conservadors (y d'estos els pujors son els de la província d'Ulster mateixa); pero son vençuts; may alçaran mes lo cap per davant dels exercits units de les democràcies angleses e irlandeses.

«Argos» manifesta sa simpatia per els belgues. Fa, bé; pero olvide qu' estos extremistes irlandesos, alçantse ara s'han fet aixina enemichs de Bèlgica. No senyor; el Govern anglès, en ofegar esta rebelió, ha seguit lluitant per la llibertat y en fer esto ha tingut l'aprovació de l'inmensa majoria dels irlandesos mateixos y de totes les democràcies del mond.

Lo mateix tingué que fer la República Francesa en 1871, quand va reprimir als comunistes; y alló va costar 20.000 vides, mentres lo d'ara no ha costat mes de 1.600 baixes entre morts y ferits de soldats y rebels.

Aixina es que, dir com diu «Argos» en son últim paràgraf, que Anglaterra ha ofegat en sanch la tentativa de l'emancipació d'Irlanda es manifestar que's molt poch enterat de l'opinió pública irlandesa y que no coneix tampoch l'esperit del gran partit liberal anglès; no lo coneix, no; puch dirli qu' este partit, o siga la democràcia anglesa, no teme que intencions benèvolas per a la democràcia irlandesa y, com no ha faltat may a sa paraula, tampoch faltarà ara; lo avans possible s'empenyarà que se concedixca a Irlanda el «Home Rule» qu'ella tant vol. Son esperit es l'esperit de Deu.

WALTER RIDGE.

En lo número 11 de VEU DE LA PLANA aparegué un article titulat «Irlanda» que nosaltres traduirem de la notable revista «La Semana». Llavors per error d'ajust no figurà el nom de la revista. Ara publiquem esta réplica de nostre ben volgut amic Walter Ridge, pera que veja el públic nostra imparcialitat.

N. de la R.

La cuestió Catalana

De nou torna a plantejarse en el Parlament la cuestió catalana. Exposarem el sentir d'un periodista independent sobre este tema. La cuestió catalana es, en sons mes amples ralles, el problema de tota Espanya. No hi ha que apelar a conceptes ardorosos y agrésius del patriotisme quand se parle de les aspiracions catalanes. Fer el joch a polítichs confusionistes y trapaceros seria corejar ses protestes mentiroses d'amor a la Patria y ses invectives contra quins no senten tal amor a la manera arcaica y profitosa qu'ells ho senten. No, mil vegades no. Si els chillaors habituals del Parlament parlen de patriotisme, sapiam, ans que res, de quin patriotisme se tracta y medim previa y cuidadosament qu'

es lo que Espanya deu —poch o molt— a tals monopolitzadors y defensors del patriotisme.

Y no confundixca Catalunya una grey de discorseadors professionals ab el resto dels espanyols.

El resto dels espanyols està ansios de les mateixes reivindicacions, del mateix resurgiment, de la mateixa vida nova que Catalunya. Ab això queda expresat fàcilment quina es l'aspiració suprema de la política catalana. Fa ya mols anys, trenta o quaranta, que Valentín Almirall publicà un follet «Espanya tal qual es». L'obra de Almirall, contiuix una aspra y minuciosa crítica de les costums polítics espanyoles. Cuand hui, en Catalunya, en Barcelona, se reproduixen eixes censures, els que 'n Madrid, periodistes y oradors, se juçguen depòsitaris del patriotisme, clamen escàndalitzats. Pero eixes crítiques de Almirall son, en Castella, no en Catalunya, en Madrid, no en Barcelona, uua fonda, sòlida, castiga tradició. Eixos critichs son una tradició desde qu' els grans autors clàssics del sige XVII les han iniciat d'un modo incisiu y brillant. Son una tradició després, transcurrida una centuria, en un Cadalso y en un Feijóo. Son una tradició, mes tard, en Larra, que ha dit d'Espanya, es dir, del Estat espanyol, dels polítics espanyols, de la administració espanyola, coses que no serán mai sobrepujaes per els mes agressius catalanistes. Son una tradició, finalment, en Costa y en tots sons particulars y seguidors.

Pero ¿qué més? Un grand politich conservador, el fundador de la moderna doctrina conservadora espanyola, Cánovas del Castillo, necessitá ser defés de l'acusació d'antipatriotes que s'agudes crítiques d'Espanya li guanyaven. Se sòl citar ara al autor dels «Problemas contemporáneos». Mos plau esta resurrecció espiritual del ilustre politich; en sons discursos y sons actes se poden apéndre moltes llissons, Cánovas, diém, necessitá ser exculpat del reproche de antipatriota. Fon sa abogat defensor En Joan Valera, en el discurs qu'este escritor llixqué en l'Acadèmia de Ciències Morals en l'acte de pendre possessió del silló

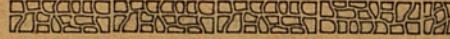
vacant per mort de Cánovas. «Moltes persones pugueren acusar a Cánovas y no poques l' acusaren — dia Valera — del pobre concepte que de sa nació se suponía que formava. L' acusació, ab tot, fon injusta. Amor no lleva coneiximent. Coneixer y fins declarar les faltes del objecte amat no implica que l' amor se convertixca en indiferència o en menyspreci. A voltes, el patriotisme, per son mateix ardor y vehemència, nos mou a llançar contra la Patria generoses injurias a fi de punjarla ab punjós estímul, alçarla de sa postració y portarla a nova y gloriosa vida. Per molt mal que Cánovas pensara y fins diguera de sa Patria, jamay haguera anat com anaren en ses duríssimes reprensions y en ses sàtires y castichs no pochs insignes y apassionats italians, com Parini, Leopardi y Rosetti.

Al plantejarse, una volta mes la cuestió catalana, deuen tindres presents estos prevencions discretíssimes de Valera. No arguix bòria fé, ni rectitud, ni propòsit, conciliador el pèndre una frasse ardorosa en son sentit malévol y avies. Ni estarà tampoch dins dels límits d' una lícita polémica el que d' unes paraules pronunciaes per algún secuaç extremat del regionalisme se vullga induir y sentar una norma general de conducta y un propòsit preestablít. ¿Qui s' atrevirá en el Congrés a alçarse pera parlar de separatisme? De discursos tan mediocres y torpes com el del Sr. Bergamín en el Senat no pot ferse solidarí, sens mengua desdòr y menypreu, un partit que ara invoca la memoria de Cánovas. ¿Qui s' atrevirá en el Congrés a parlar de separatisme y de designis torts y siniestres per part de Catalunya? Cuand apoyantse en les dures crítiques al Estat espanyol, a la política espanyola, fets per catalans, òse algún incriminar antipatriotisme al regionalisme catalá, tingas en conte — com acavem de fer notar — qu' eixes censures, queixes e imprecacions tenen un abolengo lluntá e ilustre y han segut, mes propament, corroboraes fins per homens tan patriotes y ortodoxos com l' antich quefe del partit conservador. Y després, considerese bé, consideren cuants es-

colten o lliguen estes incriminacions de separatisme, que podrá donar-se en el curs de la historia el cas — que 'n Espanya no occurix — d' una regió que vol segregarse del Estat a que perteneix, pero que hi ha un separatisme mes terrible y destructor qu' este, el separatisme callat, lent, permanent, difus, d' aquells que, sent els directors de la nació fan ab ses corrupteles, sa falacia, sa indelicadea, sons torpes manejos, sons enganys, sa infecunda charla, que la masa del ciudatans, desesperantçats vajen sentint una profonda tristor al pensar en sa Patria.

AZORÍN.

(De *A B C.*)

L'a fe del poble

Ya quant lo Sol no cremava espolsantme la poca modorra que l' dormir p' el vespre produix, vaig manpendre el camí de la alquerieta qual propietari es un senyior d' anima que sent la passió mes pura per les coses del seu poble.

En lo trayecte de mon passeig, un nugol grand envoltá l' astre lluminich deixant l' ambient pres de sombres que convidaven a reposar els passos. Arriví, y com no trovara al amich vollgut, suponent, no estaría molt separat de mí, vaig pendre asiento en lo pedris del emparrat. En l' hora havia gran silenci, conreat la quietud del paradisiach aposent, lo que animant l' esprit jove, puguera condolirlo. El cordonet de fum del meu cigarro dibuixava en l' espay figures fantàstiques. Me posí a llegir un llibre, el del nostre Virgili y que sa musa delicá en manetes marfilenques sarpeja quant l' indagues, les cordes sedoses de nostra sensibilitat. Llorente.

En entusiasme llegia les cadençoses rimes quant lo meu amich, possant cara filosófica y mirantme fixament, no açertá a dir ni pruna. Creí yo, participant del entusiasme al que me oia per lo que amostranli lo llibre exclamí ¿que li paréix So Vicent?.... Assó son homens, assó... jera el unich!...

So Vicent per tota costestaçió diqué-Bé... bé...

Y com me pareguera pòbra sa resposta vaig insistir en les meues exclamacions alabadores. Ell seguia mirantme y pareixia tindrem llàstima y com vullguera tornar a ma llegimenta, l' home, al vore que yo li aniria en mes ponderacions, digué molt seriament, — Mira chiquet, saps lo que te dich, que tots son uns lladres. Desde el primer d' hasta el últim.

¿Pero home?...

Res. Lo que te dich y s' ha acabat. Así el que menys corre vola.

Igual te que pujen uns que pujen altres.

¿No l' entenç...?

Yo si que m' entenç... De Moliner mudarás... y de Lladre no t' escaparás.

¡Y tant com s' entenia So Vicent!! S' ànima condensava tot lo mes característich de nòstre poble y ses paraules que al pareixer pecaven de impropies, lligant caps com ells diria, expresaven la desconfiança y el despreci a tot lo que per imposició brutal huí mos regix. Y es que nòstre poble en pago al calamitos actual present s' ha després de la part santa qu' el personificava La fe.

Una volta en ma casa pensí ¡pobre Llorente...!

Qui no 'm comprengat té la paraula.

F. BAIDAL LLOSÁ.

RÀPIDA

La Festa de la Flor

Festa hermosa y humitaria, en la qu' el ànima valenciana de nòstre poble ens se revèla tan grand y magnàima com es festa d' amor y de pau.

Pera vosaltres encantadores y estimades paisanes meues, qu' en vòstres tendres cors sols aniu el carinyo y amor cap al desventurat, tota la meua admiració per la vòstra plausible actuació en esta festa tan nostra y tan caritativa.

Estich veentvos baix els abrasadors raigs d' un sol africà vestides

en vòstres millors gales y carregades d' hermoses y bledanes flors qu' escampen sa flairor per l' espay saturantlo de grat perfum, anar afanooses com revoloteig de desinqueta papallona ab la sonrisa asomá a vostres llabis, al encront ya del mes elegant sinyoret fins lo mes humil trevallador, a fi de canviar pera *els pobres* en vostra paraula fresca y encantadora y refiná coquetería femenil, una flor qu' ells vos paguen en bona moneda ab piaher y admiració, y que

servix pera no fer tan amarga la existencia a d' aquells sers desgraciats que desde lo mes fons de la seuá ànima tindrán pera vosaltres paraules de agrahiment, y vos colmarán de bendicions.

¡Y quina millor recompensa podrieu esperar!

Sí; per sempre beneides y lloades sigau encantadores castelloneses, y que Deu vos pague tan grand obra de caritat.

FERRÁN.

INIT!

*¡Fuig el Sol,
per Occident
oculta son disco d' or!*

*Ya la nit
sombrosa, sombrusa y trista
mos ompli de pena el cór.*

*Ya aquells cants
que Vida entonà
se van apagant... morint...*

*Fuig el Sol
no hi ha alegria
tot en el mond está trist.*

*Lo mateix
¡Malahit siga!
Hi passa a l' humanitat:*

*Fuig el Sol
el Sol d' amor
avergonit y espantat*

*Espantat
al vore al home
lo cruel y bárbaro qu' es;
al mirar
que no ha fet mella
en son ànima el Progrés.*

*Mes aixis
com la nit passa
y el Sol torna a allumenar,
no ho ducteu
en nostre mond
l' amor tornará a reinar.*

RAFÉL PARDO.

D'ART

Joventut que triunfa

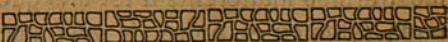
La prensa de la capital valenciana, dedica en los darrers números de la present semana, grands y mereixuts elogis a la llavor artística, producte del ingenios pintor valencià Enrich Pertegás, ab motiu de haver decorat en hu dels puestos cèntrichs de la població, el Bar que porta per titol «Bar Champagne».

Nosaltres que coneixem molt de prop la llavor que sempre realça lo jove dibuixant mos honrem publicant los presents renglons d' admiració y sentim al mateix temps no poder resenyar com se mereix obra tan meritosa y digna d' un temperament com el d' Enrich Pertegás.

El Comité ejecutiu del Palau de les Arts encarregá al jove artiste Arturo Ballester fera el cartell.

Nostre ben volgut amich Ballester ha presentat ya son treball als senyors que li l' encarregaren y foren els primers que 'l felicitaren per son treball que segóns notices, es obra que accredita una firma.

Valguen estos ralles per una felicitació entusiasta desijantli mols mes triunfs dels que ya te arreplegats el jove y notable artiste Arturo Ballester.

COMENTARIS

El dia 29 del corrent mes de Juny se cumplixen 209 anys que 'n el Real Sitio del Buen Retiro firmá el bogí FELIP V el decret abolint nòstres furs, entre 'lls, el us de nostre idioma.

Pera tal dia, y en conmemoració de tan funesta data

VEU DE LA PLANA prepara un número extraordinari, que cridarà poderosament l' atenció.

En lo número vinent donarem mes detalls a nostres lectors.

Havem rebut una invitació pera la Festa de la poesia valenciana que se celebrá en Valencia, lo dumenge passat en el Centre Valencianiste Catòlic. Agraím la invitació y sentim no haver pogut anar. Enviem nòstre saludo.

Mos permitim dirigirmos al Excellentísim Sr. Gobernador militar d' esta plaça pera que se servixca disposar que la brillant banda del Regiment toque en la velá de la véspera del Corpus com fi de serenata, el pasodoble titolat «Lo cant del valencià.» Així esperem se dignarà indicarliu al ilustrat director D. Pascual Asensi per lo cual anticipadament li donem les gracies.

Dies passats varem rebre un atent B. L. M. de lo President de la «Asociación Casiellonense de Caridad», requerint nòstra assistencia a la reunió que la Junta de tal agrupació tenia que portar a efecte en lo espacions saló del Govern Civil d' esta ciutat, baix la direcció acertá y simpàtica de nostre Alcalde En Joan Péris.

Nosaltres qu' en jamay, podrem mostrarmos indiferents a tot alló que puga (siga en el ordre de vida que siga), posar lo nom de Castelló al nivell dels pobles mes cults y humanitarios mos sentirèm orgullosos per l' atenció y enviarem al objecte de que mos representara a nostre ben volgut amich y entusiaste nacionaliste En Francesch Baidal.

Nòstre representant d' acord en sa valenta convicció cumplí sa encomanda, expresantse ab llenguage valenciá sent respot ab igual forma per lo President Senyor Peris.

La festa «Asistencia a los pobres» qu' es la que en la reunió indicá, se mamprengué a organizar, juçgant

per lo entusiasmades qu' estaven les senyores de la nostra aristocracia, ànima de tal festa, será de lo mes lluïda.

Després de pèndre acords pera el major exit de la festa y de senyalala pa el dia de Corpus, se decidí que cada societat de las allí congregades tinguera un lloch pa la postulació.

Nosaltres procurarem en nòstres forces que lo «de casa» siga la nota simpàtica de la festa.

En la present semana s' han celebrat en tot Portugal, y en especial en Lisboa, les festes en honor del grand poeta portugués Camoëns autor de «Les Lusiades». Se feu una manifestació en la capital de la República y al front anava el jefe d' Estat. Se pronunciaren discursos en lloança del mes alt dels poetes portuguesos universalment conegut y admirat.

Dins de nòstra modèstia s' adherim a tan just homenaje saludant fervorosament a tan admirable poeta.

Ha segut motiu de grans comentaris per part de la opinió, el acord de la comissió Provincial de contribuir tan sols en ¡25 PESETES! a la festa dita «Día de asistencia als pobres».

A nosaltres que coneixem el pañyo, gens mos ha estranyat la conducta dels senyors Diputats, ans al contrari, creem que's tot un rasgo de generositat y patriotisme (en estos dies en que tan se alardeja del mateix) que honre molt als representants del Poder Central.

¡25 PESETES; es donar cavallers!

La Societat D' Aymadors De Les Glories Valencianes, lo «Rat Penat» mos ha enviat en atent B. L. M. un programa anunciador del Jochs Florals que en lo proxim mes de Juliol portará a efecte dita agrupació.

Agraím ab l' ànima l' atenció y sentim, degut a les condicions del nòstre periodich, no poder insertar complet tot lo document com seria nòstre gust.

Després de llarga ausència es entre nosaltres el benvolgut amich en Francesch Avinent. Celebrém el retorn del amich y li donem la enhòrbona per l' èxit de sons exàmens.

Després de llarga malaltia ha passat a millor vida la germana major de nostre vollgut amich Batiste Porcar.

Per les virtuts que adornaren en vida a Carmen Porcar sa mort es molt sentida per cuants la conequeren.

Rebrán l' artiste y sa familia nòstre sentiment mes profund.

Per Cambó el gran leader
Se proyecta el gran banquete
Asistirà el mond sacer
Haurán discursos primer
Y en lo dinar Champagnette.

L' incontraran a 1'40 en l' establecimiento de Lluís Catalán (El Morito).

Defengau VEU DE LA PLANA y defendreu vostres interessos.

Pera mes detalls en el número vinent.

Imp. de Joaquín Barberá

Línea de Vapors

TINTORÉ

BARCELONA

Servici fixo y semanal entre Castelló y Barcelona
PER LO MAGNIFICHE VAPOR

FRANCOLI

Travesia rápida.—Llum elèctrica en tot lo barco.—
Telegrafia sens fils. — EXIDES: De Castelló, Diumenge 11
matí. — De Barcelona, Dimarts vesprá. La càrrega s'admet en Barcelona, el dilluns; en Castelló, el dimecres.

Pera informes a Domenech Cert S/A, Plaza de la Paz, 3

CASTELLÓ

Paseig Colón, 11.—BARCELONA

RELONGERIA

• • DE • •

Eduard Parés

GONZALEZ CHERMÁ, 76

Relonges de les millors marques, cadenes, dijes, ulleres y gafes de totes classes. Gemelos Teatre y camp.

PREUS SENS COMPETENCIA

Droguería

L' ARAGONESA

= DE =

• Lluís Gomez Molinos •

64, Colón, 64.—CASTELLÓ

Complet surtit en perfumería del pais y extranjer. Drogues, Colors, Barnisos, Pincells, Articles fotografichs y maquinaries.

Venta exclusiva de Alcohol SOL y Colonia ESA

Lampares

OSRAM

A 1'90 Pesetas, de 5 a 50 bujías

Marca wolfram a 1'50 ptes. de 5 a 50.
» Madrid a 1'40 ptes. »

Inmens surtit en aparatos pera gabinet, saló y mentjaor

Fornillos, Planches, Cazos y Estufes elèctriques

Complet surtid en material pera instalacions

Lampistería de PERE FECED

González Chermá, 78

ALS CASTELLONENSSES

CONSUELO CARRIÓN

Te un inmens surtit de gorres forma (NORTON) al preu modich de 0'75 céntims, hi ha que aprofitar la oca-sió ara que se presenta y previndres be de gorra.

Tambe te un variat y complet surtit de gorres a 0'55 céntims. No vos engañeu, es la que ven mes barato y te mes modes que ningú.

Plasa del Rey En Jaime, 31.

Eduardo Viciana

Confecció de manteletes d' estiu de tots els preus. Gran surtit en adornos pera les mateixes, en túl y pasamanería.

Esta casa adapta sons patrons al estil de cada poble.

Preus especials pera la reventa.

Caballers y Colón,

Insecticida RODRIGUEZ

Contra el Poll-roig, Serpeta, Pulgons, Fumagina, Negreta y cuants insectes y criptògames ataqueun al taronger, llimoner, oliveres, pomeres y demes arbres.

APROBAT son empleo per R. O. de 30 de Giner de 1912.

DEPOSITARI:

En Joseph Vaquer Gomis

Paseig de Morella, 5

CASTELLÓN

Panyería y Sastrería

DE

Antoni Soliva

Altes novetats en géneros pera caballer ressibits pera la present temporá.

Confecció esmerá y preus economichs

Colón, 11.—Castelló

Diu BUSUTIL

que tots els elegants compren en sa casa. ¿Sabéu per qué? perque **BUSUTIL** es el que ven mes barato, te més surtit de modes y se contenta en que el seus compradors estiguén contents encara que pergue.

Moderna y Lujosa Confitería y Pastissería

DE

Vicent Blasco

Especialitat en tortaes «Mokas» ramillets y dolços de fruita.

González Chermá, 56

URALITA-ROVIRALTA

Picarra artificial d' amiant y portlant comprimit pera Teulaes, revestiment de parets humides y cel ràs.
Planches especials de 120 per 150 centímetres pera cubertes de poca pendent.

Pera preus, mostres y condicions de venta a

ROVIRALTA Y COMPAÑIA, S. EN C.—INGENIERS.—BARCELONA

Depòsit en Castelló a càrrec de J. B. Valls Climent.-Alloza, 135

TOS... TOS... TOS...

Les PASTILLES MONSERRAT curen tota afecció del sistema respiratori, tos, bronquitis, asma, dèngue y catarrs, per crònics que siguin.
Venta en Farmacies y centres de específichs. En Castelló FARMACIA DE JOAN A. PASCUAL, González Chermá, 66

BAR ANGLES

Establimen reformat a la moderna. Servici esmerat. Sopars pera eixides de teatre y cine.
Cerveces y eixarops del país y estrangers.

Dumenge Montesinos
González Chermá, 44

Casa de SANCHÓ GERMANS
(SUCESORS DE ENRICH TÁRREGA)

Gran surtit en comestibles fins y en tots los gèneros ncernients al ram de

ULTRAMARINS

Diariament resibim los millors articles indicats pera la present època.

Depositari exclusiu de la Cerveza Petry
36, Plaça de la CONSTITUCIÓ, 36

Sabateria

DE

JAUME GONZALEZ

Calçats de última novetat. Especialitat en el calçat a la mida.

Inmens surtit en calçats de luxe.

20, Ensenyanza 20

Elixir Gomenol Climent

Es el millor antisèptic de les vies respiratories

Curen radicalment els Catarros crònichs y aguds. Tos, Bronquitis, Asma, Grippe, Resfriads y totes cuantes enfermetats radiquen en l' aparato respiratori.

Depòsit en Castelló: Victori Aparici, Pi y Margal, 17

Automòvils Castellonesos d' Alquiler || Garage: Lluís Vives y E. Viciano

Construcció, alquiler y reparació de BICICLETAS. Automòvils de propietat.
Grands facilitats, casilles independents, llavaor y fosos. Stock Michelin.

RUSSELL ECROYD NEILD

Nou y grand taller, Lluís Vives, 12 al 20 y Escultor, Viciano 14 al 26.—CASTELLÓ

BAR FORNOS

Café extra, Vermouth Torino, Eixarops, Licors de les millors marques, Cerveces del país y estrangeres. Depositari exclusiu del SIDRAL TEIXIDÓ.

Joseph Segarra
G. Chermá, 84 — Castelló

Transports de totes classes

Màquines, calderes, y ferros per tonellaes. Conductora especial y embalaor de mobles.

J. VIDAL Y FIGOS

Pi y Margall, 57 y Obelisco, 8.—Castelló

EDUARD VICIANO

PAQUETERIA. — MERSERIA — ALTES NOVETATS
Tires bordaes desde 10 céntims vara. Gran surtit en colls «Pierrot» «Olga» y corbates «Nortón».
Caballers 1 y Colón, 20

Llibreria Religiosa-Escolar

DE

FRANCESCH S. SOLER

Nou y modern establiment. Material de dibuix y escritori. Llibres de texto pera escoles y demés objectes ab la matjor economia posible.

5, Colón, 5

Gorreria

— DE —

CONSUELO CARRIÓN

Inmens surtit en gorres a 0'60 ptes.
Gran varietat en tota classe de gorres.

Plaça del Rey En Jaume, 31

BASAR DE FERRETERÍA Y QUINCALLA

Especialitat en objectes pera regals y de peixca.
Lo millor surtit en palmitos pera la pressent època.

Emili Martí.—Colón, 27

